

СИЛАБУС

	Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності» Галузь знань: 27 Транспорт Спеціальність: 273 Залізничний транспорт ОПП: <i>«Технічне обслуговування, ремонт та експлуатація тягового рухомого складу»</i>
Рівень освіти	фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Статус навчальної дисципліни	нормативна
Мова навчання	українська
Рік навчання/семестр	II/3
Обсяг навчальної дисципліни (кредити ЄКТС/ загальна кількість годин)	1,5 кредити ЄКТС/45 годин
Види занять та обсяг в годинах	лекції – 12 години; семінарські заняття – 2 годин; практичні заняття – 16 гдин; самостійна робота – 15 годин.
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Викладач	Поступаленко Наталія Костянтинівна
Посада, кваліфікаційна категорія, науковий ступінь, педагогічне звання	Заступник директора з виховної роботи, викладач, спеціаліст вищої категорії
Е-mail викладача	postupalengk@ukr.net
Посилання на сайт для дистанційного навчання	https://us05web.zoom.us/j/4978720863?pwd=ZTR4Skph eVlhczQvVzhqd nBWR1JzQT09&omn=82312680415
Навчальні заняття та консультації	Відповідно до розкладу занять та консультацій. Заняття та консультації в онлайн форматі проводяться на платформі ZOOM за посиланням: https://us05web.zoom.us/j/4978720863?pwd=ZTR4Skph eVlhczQvVzhqd nBWR1JzQT09&omn=82312680415

Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра для студентів з усіх спеціальностей коледжу. Програму складено з урахуванням специфіки освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти . <i>Безпека життєдіяльності</i> — це галузь науково-практичної діяльності, спрямованої на вивчення загальних закономірностей виникнення небезпек, їх властивостей, наслідків впливу їх на організм людини, основ захисту здоров'я та життя людини і середовища її проживання від небезпек, а також на розробку і реалізацію відповідних засобів та заходів щодо створення і підтримки здорових та безпечних умов життя і діяльності людини. Нормативна навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності» — це інтегрована дисципліна гуманітарно – технічного спрямування, яка узагальнює дані відповідної науково-практичної діяльності, формує поняттєво – категорійний, теоретичний і методологічний апарат, необхідний для вивчення у подальшому охорони праці, захисту навколишнього середовища, цивільної оборони та інших дисциплін, які вивчають конкретні небезпеки і способи захисту від них. Навчальна програма нормативної дисципліни «Безпека життєдіяльності» розроблена на виконання ст. 20 Закону України «Про охорону праці», Державної програми навчання та підвищення рівня знань працівників, населення України з питань охорони праці на 1996—2000 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.96 р. № 443 і включеної до Основних напрямів соціальної політики України на 1997—2000 роки, схвалених Указом Президента України від 18.10.97 р., а також згідно з вимогами Типового положення про навчання, інструктаж і перевірку знань працівників з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 04.04.94 р. № 30 за узгодженням з Міністерством освіти України, Міністерством охорони здоров'я України, МВС України, Державним комітетом з ядерної та радіаційної безпеки України і Федерацією профспілок України, за рішенням комісії
---------------------------------------	---

	Науковометодичної ради Міністерства освіти України з охорони праці і безпеки життєдіяльності.
Мета та завдання навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» полягає у набутті студентом компетенції, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій і природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку. Завданням навчальної дисципліни є опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику. Мета вивчення дисципліни — забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, в першу чергу техгенного характеру, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформувати необхідні в майбутній практичній діяльності спеціаліста уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища. Завдання дисципліни «Безпека життєдіяльності» — навчити студентів: — дентифікувати потенційні небезпеки, тобто розпізнавати їх вид, визначати просторові та часові координати, величину та імовірність їх прояву; — визначати небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори, що породжуються джерелами цих небезпек; — прогнозувати можливість і наслідки впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини, а вражаючих факторів на безпеку системи «людина - життєве середовище»; — використовувати нормативно-правову базу захисту особистості та навколишнього середовища,

	прав особи на працю, медичне забезпечення, захист у надзвичайних ситуаціях тощо; — розробляти заходи та застосовувати засоби захисту від дії небезпечних, шкідливих та вражаючих факторів; — запобігати виникненню надзвичайних ситуацій, а в разі їх виникнення приймати адекватні рішення та виконувати дії, спрямовані на їх ліквідацію; — використовувати у своїй практичній діяльності громадсько-політичні, соціально-економічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні та освітньо-виховні заходи, спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасному навколишньому середовищі; — планувати заходи щодо створення здорових і безпечних умов життя та діяльності у системі «людина — життєве середовище». Вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» проводиться на 2 курсі навчання і передбачає лекційні заняття, практичні та семінарські заняття. проведення екскурсій та самостійну роботу студентів. Під час лекційних занять бажано використовувати методи системного аналізу, елементи економіки та проблемного навчання. Лекційні заняття слід супроводжувати комплексним забезпеченням навчального процесу технічними засобами навчання, навчальними та навчальнонаочними посібниками, демонстрацією діючих моделей та ін. Вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» базується на засадах інтеграції теоретичних і практичних знань. Застосування програми потребує конкретизації стосовно особливостей спеціальності та типу навчального закладу, наявності відповідної матеріальної бази тощо. Обсяги вивчення окремих розділів і тем нормативної дисципліни «Безпека життєдіяльності» визначаються робочими навчальними програмами, розробленими на основі даної програми з урахуванням професійного спрямування потоків і груп.
Програмні компетентності	ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку,

	верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК3 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК4 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5 Здатність застосовувати теоретичні знання на практиці. ЗК6 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК7 Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК8 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. СК3 Здатність дотримуватись у професійній діяльності законів України, вимог нормативно-правових документів, Правил технічної експлуатації залізниць України, інструкцій та рекомендацій з обслуговування, ремонту та експлуатації об'єктів залізничного транспорту, їх систем та елементів. СК9 Здатність застосовувати знання вимог охорони праці, електробезпеки та протипожежної безпеки під час проведення технічного обслуговування, ремонту та експлуатації об'єктів залізничного транспорту, їх систем та елементів. СК10 Здатність застосовувати знання в галузі економіки виробництва для його організації, професійного управління колективом з урахуванням чинних вимог при тарифікації робіт й оплаті праці.
Очікувані результати навчання	РН1 Зберігати культурні та наукові цінності. Формувати світоглядну позицію щодо досягнення суспільства, фізичної та духовної культури. РН2 Вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, володіти технічною термінологією та логічно викладати свої думки. РН5 Застосовувати у професійній діяльності вимоги Закону України «Про залізничний транспорт»; основи законодавства України в галузі охорони

	довкілля і природокористування; Правила технічної експлуатації залізниць України; інструкції; нормативно-правові документи та рекомендації з експлуатації, ремонту та обслуговування об'єктів залізничного транспорту, їх систем та елементів. РН6 Експлуатувати об'єкти залізничного транспорту з дотриманням безпеки руху поїздів. РН7 Використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових актів, інструкцій з охорони праці, пожежної безпеки та електробезпеки. Студенти повинні: вміти - визначати коло своїх обов'язків з виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків об'єктах господарювання; оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій; - приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень; орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек; - обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайної ситуації, локалізації та ліквідації їхніх наслідків; - орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки; обґрунтувати нормативно-організаційні заходи забезпечення безпечної експлуатації технологічного обладнання та попередження виникнення надзвичайних ситуацій; - проводити навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій за надзвичайних ситуацій; надати допомогу та консультації працівникам та населенню з практичних питань безпеки життєдіяльності та захисту у надзвичайних ситуаціях.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Основи БЖД», «Основи здоров'я», «Охорона навколишнього середовища»

Постреквізити	Основи охорони праці, Безпека в надзвичайних ситуаціях. Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги)
Навчальна логістика	<u>Теми лекцій</u> Розділ 1 Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Людина як біологічний та соціальний суб'єкт. Тема 1. Безпека життєдіяльності як категорія. Мета і зміст курсу «БЖД», його комплексний характер. Основні поняття та визначення у безпеці життєдіяльності. Класифікація джерел небезпеки, небезпечних та шкідливих факторів. Безпека життєдіяльності як категорія. Тема 2 Ризик як оцінка небезпеки. Загальна оцінка та характеристика небезпеки. Управління ризиком. Тема 3 Людина як елемент системи «людина-життєве середовище». Фізіологічні особливості організму людини. Психологічні особливості людини. Розділ 2 Небезпеки, що призводять до надзвичайних ситуацій, та заходи зниження їх наслідків. Тема 1. Природні небезпеки. Поняття про надзвичайні ситуації. Загальна класифікація НС. Катастрофи, аварії, стихійні лиха. Тема 2. Небезпеки техногенного характеру. Соціально-політичні небезпеки. Тема 3 Організація та управління БЖД. <u>Тема семінарського заняття</u> Семінар 1 Людина як біологічний та соціальний об'єкт <u>Теми самостійної роботи</u> Тема: Системний аналіз у безпеці життєдіяльності. 1 Системний аналіз та його застосування у безпеці життєдіяльності. 2 Система «людина – життєве середовище» та її компоненти. Тема: Якісний аналіз небезпек. 1 Вивчити класифікацію небезпечних та шкідливих факторів за ГОСТ 12.0.003-74 2 Характеристика та аналіз основних понять в безпеці життєдіяльності. Тема: Класифікація джерел небезпеки. 1 Небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори.

	2 Джерела небезпеки та їх характеристика. Тема: Управління ризиком. 1 Матриця оцінки ризику. 2 Концепція прийняттого (допустимого) ризику. Тема: Середовище життєдіяльності. 1 Рівні системи «людина – життєве середовище». 2 Загальні характеристики окремих систем життєвого середовища людини: природного, техногенного та соціального. Тема: Психологічні особливості людини. 1 Психіка людини і безпека життєдіяльності. 2 Психічні характеристики людини. Тема: Соціально-політичне середовище. 1 Екстремальні ситуації криміногенного характеру та способи їх уникнення. Тема: Біоритми у забезпеченні життєдіяльності людини. 1 Біологічні фактори небезпек. 2 Загальна характеристика біологічних об'єктів. Тема: Основні положення ергономіки 1 Основний об'єкт дослідження ергономіки. 2 Поняття ергономіки. Тема: Небезпека життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. 1 Іонізуючі випромінювання, радіаційна небезпека. Тема: Психофізіологічні фактори небезпеки. 1 Фактори, які впливають на продуктивність праці. 2 Шляхи проникнення шкідливих речовин в організм людини. Тема: Небезпека електричного струму. 1 Загальна характеристика електричної енергії. 2 Особливості впливу електричного струму на організм людини. Тема: Життєдіяльність в надзвичайних ситуаціях 1 Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. 2 Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій. Тема: Надання першої долікарняної допомоги 1 Призначення першої долікарської допомоги та загальні принципи її надання.
Методи навчання	Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання: - вербальні (лекція, бесіда, інформування, пояснення, розповідь, дискусія); - наочні (ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження);

	- практичні (усні, письмові, графічні вправи, тестування, досліди, експерименти, проєкти, кейси, екскурсії, конференції); - інтерактивні методи; самостійна позааудиторна (індивідуальна) робота студентів.										
Засоби діагностики	- письмовий або комп'ютерний тестовий контроль; - контрольні роботи – 2; - оцінка активності студентів на занятті; - перевірка тезисного конспекту; - написання повідомлень, доповідей, рефератів; - фронтальне опитування; - усне індивідуальне опитування; - індивідуальні завдання; - студентські презентації; - творчі проєкти.										
Критерії оцінювання	Поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень студентів на II курсі здійснюється за 12-бальною шкалою. Підсумкова оцінка з профільних навчальних дисциплін, переводиться в 4-бальну шкалу відповідно до «Таблиці відповідності оцінок». <table><tr><td>Оцінка за 4 - бальною шкалою</td><td>Оцінка за 12-бальною шкалою</td></tr><tr><td>Відмінно</td><td>10-12</td></tr><tr><td>Добре</td><td>7-9</td></tr><tr><td>Задовільно</td><td>4-6</td></tr><tr><td>Незадовільно</td><td>1-3</td></tr></table>	Оцінка за 4 - бальною шкалою	Оцінка за 12-бальною шкалою	Відмінно	10-12	Добре	7-9	Задовільно	4-6	Незадовільно	1-3
Оцінка за 4 - бальною шкалою	Оцінка за 12-бальною шкалою										
Відмінно	10-12										
Добре	7-9										
Задовільно	4-6										
Незадовільно	1-3										
<i>«Таблиця критеріїв оцінювання за 12-бальною системою»</i>											
Рівні результатів навчання	Бали	Загальні критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти									
I Початковий	1	Здобувач освіти розрізняє об'єкти вивчення.									
	2	Здобувач освіти відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.									
	3	Здобувач освіти відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання.									
II Середній	4	Здобувач освіти з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію.									

	5	Здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	6	Здобувач освіти виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосувати знання при виконанні завдань за зразком.
III Достатній	7	Здобувач освіти правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	8	Знання здобувача освіти є достатнім, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати зв'язки між фактами, робити висновки, контролювати власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності.
	9	Здобувач освіти добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
IV Високий	10	Здобувач освіти має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки та узагальнення.
	11	Здобувач освіти має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12	Здобувач освіти має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації та приймати рішення.
Перелік питань до підсумкового контролю вивчення навчальної дисципліни		Залікові питання 1. Безпека життєдіяльності вивчає: 2. Безпека – це: 3. Небезпека – це 4. Безпека життєдіяльності – це 5. Скільки груп небезпечних і шкідливі фактори 6. Безпека людини прямо пропорційна індексу розвитку країни: чим багатша країна, тим більше захищена

людина. Що віднесете ви до другорядного, яке мало вплине на створення безпечних умов життя:

7. У класифікації небезпек за наслідками не виділяють:

8. Класифікація та систематизація явищ, процесів, що здатні завдавати шкоди для здоров'я людини називається:

9. До першої (катастрофічної) категорії небезпек відносять:

10. Будь-який..... при певних умовах можуть створювати небезпеку для людини чи довкілля(підставити пропущені слова)

11. Безпека життєдіяльності – це наука про

12. Шкірний аналізатор складається з відчуттів:

13. Людині притаманні такі види поведінки:

14. У сучасній фізіології, враховуючи анатомічну єдність і спільність функцій, розрізняють:

15. Біль, який вказує на наявність та локалізацію захворювання, називається:

16. Розрізняють такі основні види рецепторів:

17. В системі взаємодії людини з об'єктами навколишнього середовища головними або домінуючими при виявленні небезпеки виступають такі аналізатори:

18. Комплекс процесів, що відбуваються в центральній нервовій системі і забезпечують нагромадження, зберігання та пригадування або актуалізацію того, що збереглося – це:

19. Емоції бувають:

20. Пам'ять, яка зберігає інформацію протягом обмеженого, як правило, невеликого проміжку часу, називається:

21. Тривалість привертання уваги до одного й того самого об'єкта або завдання – це:

22. Емоційна реакція, яка має особливо інтенсивний характер і змушує людину частково втрачати контроль над собою, кричати або робити незапрограмовані чи непродумані вчинки, називається:

23. Пам'ять, яка розрахована на довгий, заздалегідь не визначений термін збереження інформації, називається:

24. Вольовими якостями є:

25. Сукупність найбільш стійких психічних рис особистості людини, які виявляються у її вчинках та діях – це:

26. Успішність запам'ятовування залежить від:

27. Захисною реакція організму, яка протікає без істотних «втрат» для нього, тобто з мінімальними витратами – це:

28. Найвища форма відображення реальності та свідомої цілеспрямованої діяльності людини, що направлена на опосередкування, абстрактне узагальнене пізнання явищ навколишнього світу, суті цих явищ і зв'язків між

	явищами – це: 29. Захисна реакція організму, яка відбувається із збитком для організму, з ослабленням його можливостей – це: 30. Переживання людиною свого ставлення до того, що вона пізнає, що робить – це: 31. Фактор, дія якого за певних умов призводить до травми або іншого різкого погіршення здоров'я – це: 32. Фактор, дія якого за певних умов призводить до захворювання та зниження працездатності – це: 33. За структурою всі фактори поділяють на: 34. За характером дії на людину негативні фактори поділяються: 35. Здоров'я - це: 36. Валеологія - це наука про: 37. По яким параметрам судять про величину фізичного навантаження? 38. Масове розповсюдження інфекційної хвороби людей у часі та просторі у межах певного регіону, що значно перевищує звичайний рівень захворюваності, який реєструється на цій території, називається: 39. Здатність держави, суспільства, соціальної групи, особистості зберегти з певною імовірністю достатні і захищені інформаційні ресурси та інформаційні потоки для підтримки своєї життєдіяльності, стійкого функціонування і розвитку, протистояти інформаційним небезпекам і загрозам, негативним інформаційним впливам на індивідуальну і суспільну свідомість і психіку людей, а також на комп'ютерні мережі та інші технічні джерела інформації, називається: 40. Система поглядів, яка формується в людини впродовж життя під впливом різних чинників на проблему здоров'я – це: 41. Третя стадія наркозалежності - це: 42. Небезпеки поділяють на групи 43. Скільки ознак за якими класифікують небезпеку: 44. Скільки груп мають джерела небезпек 45. Фізіологічно повноцінне харчування людей з урахуванням їх статі, віку, характеру трудової діяльності, особливостей клімату та інших чинників, називають: 46. Скільки основних принципів забезпечення життєдіяльності 47. Скільки аналізаторів у людини 48. За структурою всі фактори поділяють на:...
Політика навчальної дисципліни	<i>Політика навчальної дисципліни</i> Згідно із Законом України «Про фахову передвищу освіту» здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку для осіб, які навчаються в коледжі. Виконувати графік навчального процесу та вимоги

	навчального плану. Всі учасники навчального процесу зобов'язані відвідувати лекційні, практичні та семінарські заняття та проявляти активну позицію у навчанні. Здобувачі фахової передвищої освіти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття (особисто або через старосту чи класного керівника). У будь-якому випадку здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів визначених для виконання всіх видів письмових робіт та індивідуальних завдань, передбачених навчальним курсом. Пропущені з поважної причини практичні заняття (семінари, контрольні роботи, конференції) дозволяється відпрацьовувати впродовж двох тижнів після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо). Студенти, які пропускали заняття без поважних причин відпрацьовують усі види занять за індивідуальним графіком. На першому занятті з курсу студенти чітко та зрозуміло інформуються про структуру дисципліни, види навчальних занять, критерії оцінювання та форми контрольних заходів. Під час занять здобувачам освіти рекомендовано вести конспект заняття та приймати активну участь під час обговорення питань. Здобувачі освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі: повага до колег; толерантність до інших; сприйнятливість та неупередженість; здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки; ретельна аргументація своєї думки; дотримання етики академічних взаємовідносин; самостійне виконання завдань з дисципліни. Дотримуватися кодексу академічної доброчесності під час створення проектів, підготовки рефератів, доповідей та відповідей на заняттях. У разі запозичення ідей, тверджень та навчальної інформації коректно оформлювати посилання, дотримуючись правил цитування.
Список рекомендованих джерел	<i>Основна література</i> 9.1 Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В.

	Безпека життєдіяльності: Навч. посібник/За ред. Є.П. Желібо- К. Каравела, 2014 .-344с. 9.2 Пістун І.П. Безпека життєдіяльності: Навч. Посібник-Суми: ВТБ «Університетська книга», 2004.-301 с. 9.3 Джигерей В.С., Жидецький В.Ц. Безпека життєдіяльності: Підручник.-Львів; Афіша, 2014 , 267с. <i>Допоміжна</i> 9.4 Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник/ За редакцією професора В.В.Березуцького . – Харків:Факт,2005.-348 с. 9.5 Безпека життєдіяльності: Навч. посібник/ За редакцією В.Г. Цапка.-К.:Атіка, 2001.-304с. <i>Інформаційні ресурси</i> Мультимедійні презентації. Відеоматеріали. Інтернет ресурси: - http://uz.gov.ua/- Офіційний сайт Укрзалізниці; - http://www.pz.gov.ua/- Офіційний сайт Південної залізниці
Циклова комісія	Гуманітарних та соціально–економічних дисциплін

Розглянуто та ухвалено на засіданні циклової комісії
гуманітарних та соціально-економічних дисциплін
протокол від 29 серпня 2023 № 1

Голова комісії Станіслав ФЕДОТОВ